נכסים בחזקתן · פ"ה דכי היכי דפליגי אמוראי בפרק מי שמת (נ"ב דף קנח: וסס) בנפל הבית עליו ועל אשתו דקתני נמי התם נכסיס בחזקתן ואיכא למ"ד בחזקת יורשי הבעל ואיכא למ"ד בחזקת יורשי האב דלמר שהיו בחזקת שניהם ויחלוקו הכי נמי פליגי הכא ואין נראה לרביגו תם אלא הכא מודו כולי עלמא שהם בחזקת יורשי הבעל דהיכם כבר היה מוחזק בנכסיס קודם מיתתה משעת מיתת אחיו שהוא יורש דאין לה ליקח כתובה כלל עד שתחלוק ובית שמאי נמי מודו לבית הלל בהא כדאמר בהחולץ (יבמות דף לח· וסס) אבל בנפל הבית עליו ועל אשתו מוחזקין יורשי אב בנכסיס כמו יורשי הבעל דהללו באין לירש והללו באין לירש שעדיין לא הוחזק בנכסיס לא זה ולא זה ולהכי פליגי התם בחזקת מי ולבית שמאי יחלוקו בכל הנכסיס אף בנכסי אלו ברזל דהתם קתני יחלוקו שתמת ולא קתני יורשי הבעל עם יורשי אב כדקתני הכא דמשמע דווקא בנכסי מלוג שבהן יורשי האב עיקר כמו שמדקדק בהחולץ ועוד דאי פליגי נמי הכא אם כן למאן דאמר בחזקת יורשי האשה מיקמי דאם כן בית שמאי מוקמי נכסי אלו ברזל בחזקת יורשי האשה עפי מנכסי מלוג דבנכסי מלוג קאמרי דיחלוקו ובנכסי אלו ברזל מודו לבית הלל דהוו בחזקת יורשי האשה למאן דאמר וזה אינו בדפרק קדמה ביבמות (דף סו·) משמע דנכסי אלו ברזל בחזקת הבעל קיימי עפי כדקתני התם דבעבדי אלו ברזל יאכלו בתרומה ולא עבדי מלוג וכן בכמה דוכתי ועוד למ"ד התם נמי בחזקת יורשי הבעל הוי עפי בחזקת הבעל מנכסי מלוג דבנכסי מלוג קאמרי דהוו בחזקת יורשי האב והא דלא עדיב ותני נכסיס עם הכתובה כדי ליתן טעם לדבר כלומר בחזקת מי שהיו עד עתה דהייטו הבעל אבל על הכתובה לא הוקן טעם שדבר פשוט הוא דהוי בחזקת הבעל עפי שהיו אלו ברזל וטעם זה אינו צריכין כמו כן לומר התם למ"ד בחזקת יורשי הבעל ובהחולץ אתרכתי: **יורשי** הבעל קברי לה דקא ירתי כתובה· וא"ת לפירוש הקונטרס דאין ליורשי הבעל אלא מנה ומאתים ולא נדוניא והא אמרי' בפרק עגלה (לעיל דף מז:) דקבורתה תחת נדוניתה מדאינו חייב לקבור אחרשתו וי"ל דשומרת יבם יש היתה ראויה ליטול קלת מנה ומאתים כדמסקינן דיבם לאחר דמי והוי כאילו הכניסה לו נדוניא שהיתה כתובתה על נכסי בעלה ואותו השעבוד היא מכנסה לו והרי היא כאילו נעלה והחזירה לו ולא דמיא לשאר אחרוסה דלא מכנסה ליה מידי ולפי זה אפילו ביבמה מן האירוסין מיבעיא ליה: **אי** דלמא יורשי האב קברי לה דקא ירתי נכסיס הנכנסיס והיוצאין עמה· לפי' הקונטרס למאן דאמר בחזקת יורשי האשה אין לאחר שנפלו אלא כל נכסיו אחראין לכתובתה וגרושה אין לה אלא כתובה, החזירה הרי היא ככל הנשים ואין לה אלא כתובה בלבד· **גמ'** איבעיא להו שומרת יבם-שמתה מ"ל קוברה: יורשי הבעל קברי לה דקא ירתי כתובה **אי דלמא** יורשי האב קברי לה דקא ירתי נכסיס הנכנסין והיוצאין עמה: אמר רב עמרם תא שמע דתניא **שומרת יבם שמתה** יורשיה **משום רווח ביתא**. שיכנים הפירות לביתו ויהא מזון הבית מלוי ויעביד לה: **לא כפירוח איתמר**. לא שמעה מרבא בהדיא: **תרתי אמתתא**· שפחות מלוג היו ולא שמתאתם לו בכתובתה: **עייל לה חדא מנייסו**· לשרה נאלא: **אמאי**· למ"ד לקמיה דרבא: **מה שעשה עשוי**. ותפילו נתנה לאחרת לשימושה: **ולא היא**· לעולם משום רווח ביתא אית ליה לרבא תקנת פירות: **ופא קא רווח**· ביתא שלא עתה היא עושה לרבי הבית: **אמאי אכסיף**· הבדה שלא יהוה הלוקח לזבלה ולעייבה דקא סבר "למחר נפקא מנאי, שאין הגוף שלי" אבל בעל מלפה שמת תמיתה היא בחיין ויירש את גוף הקרקע ומשבח לה: **דמקרב למתא**· דחזיא ליה כל שעתא אי מכסיף לה: **אי נמי בעל ארים הוא**· כלומר שנתן לעלוקה פירות מזומנים: **אי נמי זוזי נקא עביד בהו עיסקא**· שהבעל עושה סחורה במעות שקיבל מן הלוקח ומשתכר בהן ואיכא רווח ביתא: **מתני' שנפלו לה נכסים**· כשהיה שומרת יבם: **בכתובתה**· בנדוניה שהכניסה לו ומתנן לו בכתובתה וקיבל עליו אחריותן] **והשאי להוליאם**: **ובנכסים הנכנסים והיוצאים עמה**· הן נכסי מלוג שאין שמין אותם עליו ואינו רשאי להוציאן אלא מנכסים שהכניסה לרשותו בכנסין עמה, וכשהיא יוצאה יוצאין עמה: **בית שמאי אומרים כו'**· ביבמות פרק החולץ קא מפרש מאי שנא רישא כשהיא קיימת דלא פליגי אין לו כח בהם ומאי שנא סיפא כשמתה אמרו ב"ש יחלוקו יורשי הבעל בהם ומפרש נמי דנוקא נקטו יחלוקו יורשי הבעל עם יורשי האב בלא יחלוקו בכל הנכסים אף בנכסי אלו ברזל דהתם קתני יחלוקו שתמת ולא קתני יורשי הבעל עם יורשי האב כדקתני הכא דמשמע דווקא בנכסי מלוג שבהן יורשי האב עיקר כמו שמדקדק בהחולץ ועוד דאי פליגי נמי הכא אם כן למאן דאמר בחזקת יורשי האשה מיקמי דאם כן בית שמאי מוקמי נכסי אלו ברזל בחזקת יורשי האשה עפי מנכסי מלוג דבנכסי מלוג קאמרי דיחלוקו ובנכסי אלו ברזל מודו לבית הלל דהוו בחזקת יורשי האשה למאן דאמר וזה אינו בדפרק קדמה ביבמות (דף סו·) משמע דנכסי אלו ברזל בחזקת הבעל קיימי עפי כדקתני התם דבעבדי אלו ברזל יאכלו בתרומה ולא עבדי מלוג וכן בכמה דוכתי ועוד למ"ד התם נמי בחזקת יורשי הבעל הוי עפי בחזקת הבעל מנכסי מלוג דבנכסי מלוג קאמרי דהוו בחזקת יורשי האב והא דלא עדיב ותני נכסיס עם הכתובה כדי ליתן טעם לדבר כלומר בחזקת מי שהיו עד עתה דהייטו הבעל אבל על הכתובה לא הוקן טעם שדבר פשוט הוא דהוי בחזקת הבעל עפי שהיו אלו ברזל וטעם זה אינו צריכין כמו כן לומר התם למ"ד בחזקת יורשי הבעל ובהחולץ אתרכתי: **יורשי** הבעל קברי לה דקא ירתי כתובה· וא"ת לפירוש הקונטרס דאין ליורשי הבעל אלא מנה ומאתים ולא נדוניא והא אמרי' בפרק עגלה (לעיל דף מז:) דקבורתה תחת נדוניתה מדאינו חייב לקבור אחרשתו וי"ל דשומרת יבם יש היתה ראויה ליטול קלת מנה ומאתים כדמסקינן דיבם לאחר דמי והוי כאילו הכניסה לו נדוניא שהיתה כתובתה על נכסי בעלה ואותו השעבוד היא מכנסה לו והרי היא כאילו נעלה והחזירה לו ולא דמיא לשאר אחרוסה דלא מכנסה ליה מידי ולפי זה אפילו ביבמה מן האירוסין מיבעיא ליה: **אי** דלמא יורשי האב קברי לה דקא ירתי נכסיס הנכנסיס והיוצאין עמה· לפי' הקונטרס למאן דאמר בחזקת יורשי האשה אין לאחר שנפלו אלא כל נכסיו אחראין לכתובתה וגרושה אין לה אלא כתובה, החזירה הרי היא ככל הנשים ואין לה אלא כתובה בלבד· **גמ'** איבעיא להו שומרת יבם-שמתה מ"ל קוברה: יורשי הבעל קברי לה דקא ירתי כתובה· דקסבר כל מה שנגדל בדשות המת אחרלין לכתובה: **ואכ"א פירות שמתאכרין לקרקע שלו**· בגמרא פריך עלה: **כל שקודם כתן וכו'**· **מסבר** מטלטלי לכתובה לא משתעבדי אח"כ תפסה **ומתיים** דבעל בתינו תפיסה כדלקמן בהכותב (דף פד:) וה"ה נמי דפליגי אכספים דמאי שנא כספים מפירות מטלטלי: **הרי היא לאשתו** מפרש בגמ': **כל נכסיו**· שיירש מאחיו: **גרשה**· ליבמתו לאחר שכנסה: **אין לה אלא כתובה**· אבל כל זמן שלא גרשה היו כל הנכסים משועבדים לה ואינו רשאי לשמור· **הרי היא ככל הנשים**· דתנן בפירקין דלקמן המגרש את אשתו והחזירה, על מנת כתובה הראשונה ובגמרא פריך למה לי לאשמועינן ביבמה: **רבי**· **מי קוברים**· משום דיש לה שני יורשין קמבעיא לן: **יורשי הבעל קברי לה דקא ירתי כתובה**· ותניא בפרק עגלה שנתפתתה (לעיל דף מז:) קבורתה תחת כתובתה: יורשיה

[ברכות ע. וש"נ]

יבמות לח

[עי' תוס' לקמן פב. ד"ה והתלוש ן]

יבמות לח. נב. סה. [לעיל נב:]

[ל"ל וכתובה ושיין ר"ן]

*אחרי הסוגריים הא' אמאי אמר הדברים לקטורים בתוך הסוגרים מובא כן על אמת ע"ל

הגהות הב"ח

(א) גמ' רב פפי אומר מסמיה דרבא: (ב) שם במשנה שמין אותה כמה היא יפה בפירות וכמה היא יפה: (ג) רש"י ד"ה כ"ם וכו' לא יחלוקו בכתובה עם יורשי הבעל ואתי' וכו' הגיה הבעל ואתי' וכו' הגיה הבעל ובנקה:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) רש"י ד"ה בכתובתה וכו' ולהוליאם · עי' משנה למלך פכ"ב מהלכות אישות הלכה ט"ו:

מקבה

◇ מ' לעוות הבא

נוסח

דיני הנכסים שנפלו לשומרת יבם

ב) נמצא מכירתם

ג) מתה מה יעשה בנכסיה

נוסח

שומרת יבם שמתה מי קוברה

תוספות רי"ד

אלא דין נמוד הוא דאדעתא דתיפוק מקמי' לא הוציא הנצאות בנכסי' והלכך ישבע כמה הוציא ויטול אם הוצאה כשיעור שבח: **ההיא** איתתא דנפלו לה ד' מאה זוזי בי חוזאי אול גברא אפיק ר' מאה ואייתי ד' מאה בהדי דקאתי איצטריך ליה זוזא אפיק חד מיניהו אתי לקמיה דר"א א"ל מה שהוציא הוציא ומה שאכל אכל א"ל רבנן ה"מ היכא דאכיל פירא האי קרנא אכיל א"כ הו"ל הוציא ולא אכל ישבע כמה הוציא ויטול פי' דדוקא אכילת פירות אמרו חכמים מה שאכל אכל ולא שיאכל הקרן שלה: **איבעיא** להו בעל שהוריש אריסין מתחתיו מהו. פי' הורידן בנכסי אשתו למחצה לשליש ולרביע ועמד ונירשה משאכל קמבע מהו שיש לה לאריסים כפי שבחן. אדעתא דבעל נחית איסתלק בעל איסתלקו להו כלהו א"ד אדעתא דארעא נחית וארעא לאריסי קיימי · פירוש אדעתא דבעל נחית שהרי הוא הכניסן וכי איסתלק בעל וכו' ולא שקילי מידי כי דינייה דמה שהוציא הוציא ומש"א א"ד וכו' · ואם לא הורידן הבעל היא היתה מורידתן לתוכה מתקוף לה רבה בר רב חנן מ"ש מהיורד לתוך שדה חבירו שאינה ראויה לנוטעה ונטעה שלא ברשות דשמין ליה וידו על התחתונה · פי' ליטול הוצאה שיעור שבח כדאמר ר"י בפרק השואל והבא את בעי לסלקינהו בולא כלום · ומהדר התם ליכא אינשי דטרח ומפסיד הבא איכא בעל דטרח מאי הוה עלה אר"ה בריה דר"י חזינא אי בעל אריס הוא איסתלק ליה בעל איסתלקו אינהי

פי' דא"ל אי לא נחתיתו אתון הוא הוה עביד ולא הוה שקיל מידי · השתא נמי לא יהיבנא ליכי מידי דעל בעל קא סמיכנא ואי בעל לאו אריס הוא ארעא לאריס קיימא ושמין להן יורן על התחתונה : איבעיא להו בעל שמכר קרקע לפירות מהו מי אמרי' מאי דאיקבי ליה אקבי או דלמא כי תקינו ליה רבנן משום רווח ביתא אבל לזבוני לא · ואפיקנא והלכתא בעל שמכר קרקע לפירות לא עשה כלום מ"ש אמר אביי חיישינן שמא תכסיף רבא אמר משום רווח ביתא מאי ביניייהו איכא ביניייהו ארעא דמקרבא למתא לשמא תכסיף ליכא למיחש דהא כל יומא חזיא ליה ולרווח ביתא איכא א"נ בעל אריס הוא א"נ זוזי וקא עביד בהו עיסקא וקי"ל כרבא : **מתני'** שומרת יבם שנפלו לה נכסים מודים ב"ש וב"ה שמוכרת ונותנת וקיים. מתה מה יעשה בכתובתה ובנכסים הנכנסין והיוצאין עמה: ב"ש אומרים יחלקו יורשי הבעל עם יורשי האב ובי"ה אומרי': נכסים בחזקתן, וכתובה בחזקת יורשי הבעל נכסים הנכנסים והיוצאים עמה בחזקת יורשי האב; הניח אחיו: מלוה יקח בהן קרקע והוא אוכל פירות, פירות: התלושין מן הקרקע יקח בהן קרקע והוא אוכל פירות, המחוברין בקרקע אמר ר"מ שמין (ג) אותן כמה הן יפין בפירות וכמה הן יפין בלא פירות והמותר יקח בהן קרקע והוא אוכל פירות ובי"א פירות: המחוברין בקרקע - שלו, *התלושין מן הקרקע כל הקודם זכה בהן: קדמה הוא זכה קדמה היא יקח בהן קרקע והוא אוכל פירות. *כנסה הרי היא כאשתו לכל דבר *בלבד שתהא כתובתה על נכסי בעלה הראשון ולא יאמר לה הרי כתובתיך מונחת על השלחן אלא כל נכסיו אחראין לכתובתה וכן לא יאמר אדם לאשתו הרי כתובתיך מונחת על השלחן אלא כל נכסיו אחראין לכתובתה גרושה אין לה אלא כתובה, החזירה הרי היא ככל הנשים ואין לה אלא כתובה בלבד· **גמ'** איבעיא להו שומרת יבם-שמתה מ"ל קוברה: יורשי הבעל קברי לה דקא ירתי כתובה אי דלמא יורשי האב קברי לה דקא ירתי נכסים הנכנסין והיוצאין עמה: אמר רב עמרם תא שמע דתניא **שומרת יבם שמתה** יורשיה

מסבר מטלטלי לכתובה לא משתעבדי אח"כ תפסה **ומתיים** דבעל בתינו תפיסה כדלקמן בהכותב (דף פד:) וה"ה נמי דפליגי אכספים דמאי שנא כספים מפירות מטלטלי: **הרי היא לאשתו** מפרש בגמ': **כל נכסיו**· שיירש מאחיו: **גרשה**· ליבמתו לאחר שכנסה: **אין לה אלא כתובה**· אבל כל זמן שלא גרשה היו כל הנכסים משועבדים לה ואינו רשאי לשמור· **הרי היא ככל הנשים**· דתנן בפירקין דלקמן המגרש את אשתו והחזירה, על מנת כתובה הראשונה ובגמרא פריך למה לי לאשמועינן ביבמה: **רבי**· **מי קוברים**· משום דיש לה שני יורשין קמבעיא לן: **יורשי הבעל קברי לה דקא ירתי כתובה**· ותניא בפרק עגלה שנתפתתה (לעיל דף מז:) קבורתה תחת כתובתה: יורשיה

תוספות

ומתיים דבעל בתינו תפיסה כדלקמן בהכותב (דף פד:) וה"ה נמי דפליגי אכספים דמאי שנא כספים מפירות מטלטלי: **הרי היא לאשתו** מפרש בגמ': **כל נכסיו**· שיירש מאחיו: **גרשה**· ליבמתו לאחר שכנסה: **אין לה אלא כתובה**· אבל כל זמן שלא גרשה היו כל הנכסים משועבדים לה ואינו רשאי לשמור· **הרי היא ככל הנשים**· דתנן בפירקין דלקמן המגרש את אשתו והחזירה, על מנת כתובה הראשונה ובגמרא פריך למה לי לאשמועינן ביבמה: **רבי**· **מי קוברים**· משום דיש לה שני יורשין קמבעיא לן: **יורשי הבעל קברי לה דקא ירתי כתובה**· ותניא בפרק עגלה שנתפתתה (לעיל דף מז:) קבורתה תחת כתובתה: יורשיה